

L'AMB treballa en un nou model de tractament de residus amb horitzó 2035

La nova estratègia metropolitana per al tractament i la gestió dels residus municipals promou la separació en origen, el reciclatge i la valorització de la matèria orgànica

R. T.

Les deixalles poden esdevenir recursos i el seu tractament intel·ligent obre un ampli ventall d'oportunitats, a més de contribuir a la millora del medi ambient. La gestió dels residus domèstics a l'àrea metropolitana, competència de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), és un dels serveis clau per garantir el bon funcionament de la conurbació.

Amb una generació anual que s'aproxima al milió i mig de tones, el territori necessita un sistema sòlid d'instal·lacions de tractament i uns fluxos eficients que permetin afrontar amb garanties aquest repte ambiental i social. D'aquest equilibri en depenen, en gran mesura, tant la qualitat ambiental com la qualitat de vida dels 3,4 milions de ciutadans que viuen en els 36 municipis que conformen l'AMB.

La creació del sistema metropolità de tractament de residus, l'any 1997, va representar un punt d'inflexió en la manera d'entendre el

Els contenidors intel·ligents s'estan estenent pels municipis metropolitans.

destí de les deixalles. L'AMB va deixar enrere un model basat majoritàriament en els abocadors i va impulsar la construcció de

plantes de tractament pioneres a l'Estat, caracteritzades per la seva dimensió i tecnologia avançada. Paral·lelament, es desplegaven

els contenidors per a la recollida selectiva.

Tanmateix, el model majoritari implantat aleshores –basat en contenidors oberts al carrer per a cada fracció– fa temps que mostra signes d'esgotament. Les dades ho confirmen: la recollida selectiva s'ha estancat al voltant del 40%, un percentatge lluny dels objectius marcats per la Unió Europea.

En aquest context, l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) ha presentat la seva nova estratègia per al tractament i la gestió dels residus municipals, un full de ruta que vol donar resposta a l'estancament dels índexs de recollida selectiva. Per revertir aquesta situació, diversos municipis metropolitans ja implanten sistemes de recollida amb identificació d'usuaris –com el porta a porta o els contenidors intel·ligents– i adapten les taxes municipals al nou model. L'objectiu és incrementar de manera substancial la separació en origen i, alhora, adequar el conjunt d'infraestructures a la nova realitat que s'està implementant.

El full de ruta de l'AMB preveu un augment significatiu del nombre d'instal·lacions de tractament, amb la construcció de plantes especialitzades i la transformació de centres existents per adaptar-los als nous fluxos i composicions de residus.

Objectius per al 2035

Entre els objectius fixats per al 2035 hi ha la reducció del 10% de la generació total de residus respecte al 2010, un altre 10% de reducció en la fracció d'envasos respecte al 2018, assolir una taxa de reciclatge del 65%, mantenir els impropis de

Només 11 dels 36 municipis arriben al 55% de recollida selectiva

L'any 2024, l'àrea metropolitana de Barcelona va generar 1.442.499,5 tones de residus, l'equivalent a 422,4 quilos per habitant. La xifra representa un lleuger increment respecte al 2023, quan la producció es va situar en 421,7 quilos per persona.

Val a dir que, l'any passat, l'Agència de Residus de Catalunya va introduir un nou mètode de càlcul que deixa de comptabilitzar la runa com a residu municipal. Tot i aquest ajust, la generació global de residus municipals s'ha

reduït un 9% des del 2010. Amb tot, la tendència encara queda lluny de l'objectiu europeu: reduir un 15% la producció de residus domèstics el 2025.

Pel que fa a la recollida selectiva, el 2024 es va separar en origen un 38,8% dels residus (559.791 tones), un percentatge pràcticament idèntic al de l'any anterior, quan va ser del 38,62%. L'augment que s'està registrant des del 2017, tot i ser insuficient, s'associa principalment a l'expansió de nous models de recollida,

com el sistema porta a porta i els contenidors tancats.

Només 11 dels 36 municipis metropolitans van assolir el 2024 l'objectiu del 55% de recollida selectiva fixat per la Unió Europea: Begues, Castellbisbal, Corbera de Llobregat, Pallejà, la Palma de Cervelló, el Papiol, Ripollet, Sant Just Desvern, Santa Coloma de Cervelló, Torrelles de Llobregat i Tiana. A aquests s'hi afegeixen els barris barcelonins de Sarrià i Sant Andreu de Palomar.

l'orgànica per sota del 15% i limitar a menys del 10% el rebuig enviat a dipòsit controlat.

Prioritzar la prevenció

La nova estratègia posa el focus en la prevenció: la millor eina per reduir residus és no generar-ne. En aquesta línia, l'AMB recorda que ja disposa de serveis consolidats com Millor Que Nou, actiu des del 2010, que fomenta la reparació d'objectes i evita prop de 20 tones de residus anuals. Ara, però, el salt és quantitatiu: l'entitat metropolitana preveu crear diverses plantes de recuperació de materials amb magatzems, tallers de reparació i espais d'exposició, amb la voluntat d'impulsar l'economia circular. Aquestes noves instal·lacions inclouran plantes de recuperació de materials, que rebran objectes de les diferents recollides específiques, les deixalleries i la recollida de voluminosos, i tindran un magatzem, un taller de reparació i una botiga o espai d'exposició.

Les plantes de gestió d'excedents alimentaris tindran obradors que evitaran el malbarament, i les plantes de rentat d'envasos permetran evitar els envasos d'un sol ús.

Obtenció de biometà

El tractament de la matèria orgànica és un dels pilars del nou sistema. Actualment, la major part de l'orgànica separada correctament es tracta als ecoparcs, que produeixen compost i biogàs. En canvi, la fracció orgànica que arriba barrejada amb la fracció resta presenta una qualitat molt inferior i no es pot aprofitar de la mateixa manera. A més, el cost del tractament és el doble: uns 130 euros per tona de resta, davant dels 65 euros de l'orgànica que està ben separada.

El model futur planteja reconvertir els ecoparcs en plantes integrals d'orgànica i augmentar la seva capacitat de tractament (150.000 tones anuals addicionals) i de generació de recursos.

Del model actual de producció de compost i biogàs es passarà a generar adobs i fertilitzants a la carta i, per mitjà de tècniques d'enriquiment (*upgrading*), serà possible transformar el biogàs en biometà, que té un potencial

La nova estratègia per al tractament dels residus vol incentivar la recuperació i la reutilització dels objectes vells o trencats.

Pagar menys per fer-ho bé

L'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) calcula que, si els municipis adopten sistemes de recollida selectiva més eficients, el cost del tractament de residus podria reduir-se fins a 20 milions d'euros anuals. L'estalvi provindria, principalment, de la disminució de l'impost aplicat sobre l'abocament controlat i la incineració. Aquest tribut, gestionat per l'Agència de Residus de Catalunya, penalitza l'enviament de deixalles a tractament finalista –abocadors i valorització energètica– i serveix per finançar la recollida selectiva i les plantes de tractament, especialment les dedicades a la fracció orgànica.

Les diferències econòmiques entre municipis són notables, ja que el nivell de reciclatge influeix directament en la taxa metropolitana de tractament i disposició de residus (TMTR). Els municipis que recuperen més residus poden arribar a pagar fins a tres vegades menys que els que presenten pitjors índexs de separació. En l'actualitat, el cost del tractament se situa entre 60 i 140 euros per llar i any, en funció de la quantitat de residus generats i del percentatge de reciclatge assolit.

Des de la crisi de la covid, la producció de residus s'havia mantingut a la baixa. Tot i l'augment de la renda per càpita, la inflació havia limitat la capacitat de consum. Però el 2024, amb una inflació que ha caigut a nivells històrics –al voltant del 2%-3% anual–, les estadístiques tornen a marcar un repunt en la generació de residus.

energètic molt més gran i pot considerar-se una energia renovable. L'activitat d'aquestes plantes principals estarà reforçada per dues plantes auxiliars d'orgànica, de nova construcció, que faran el pretractament dels residus i enviaran el producte resultant a les plantes principals.

Instal·lacions posttractament

Amb el nou paradigma d'infraestructures, també se simplificaran les línies de tractament de resta i s'incorporarà una planta de posttractament per reduir encara més el volum de rebuig destinat a dipòsit o valorització energètica. La meta és que menys del 16% dels residus acabi en una instal·lació finalista i que només un màxim del 10% acabi en un dipòsit controlat.

La legislació europea ja obliga els productors d'envasos, aparells elèctrics, piles i paper a finançar la gestió dels residus un cop el producte arriba al final de la seva vida útil. La nova normativa incorporarà també el tèxtil i els voluminosos, i preveu que en els pròxims dos anys s'activi un sistema de dipòsit, devolució i retorn (SDDR) per a determinats envasos. ■